

»Polen for polakker - det er vores måde at forstå patriotisme på«

Borgmesteren forsøgte at forbyde den, politiet nægter at stå for sikkerheden, og USA's ambassade opfordrer folk til at holde sig væk: Søndag markerer en kontroversiel march i Warszawa 100-årsdagen for Polens selvstændighed.

SOLVEIG GRAM JENSEN

Jyllands-Postens korrespondent

solveig.g.jensen@jp.dk

BERLIN

Selvfølger vil der være en march i Warszawa den 11. november. Den dag er det 100 år siden, Første Verdenskrig sluttede, og Polen atter blev selvstændigt:

»Vi vil vise vores stolthed over den nationale uafhængighed og traditionel polsk kultur og patriotisme,« forsikrer Krzysztof Bosac over telefonen fra den polske hovedstad.

Han er næstformand i det yderligtgående højrefløjparti Ruch Narodowy (Den nationale bevægelse), som er med til at organisere dette års udgave af den stærkt kontroversielle uafhængighedsmarch, der i 2017 tiltrak ca. 60.000 deltagere fra Polen og Europa, herunder ikke mindst i omegnen af 400 nynazister.

Marchen bød blandt andet på bannere med budskaber om et »Hvidt Europa«, og tildækkede demonstranter råbte slagord som »Rent Polen, hvidt Polen« og »Flytninge ud«.

Sådan udtrykker de sig ikke hos Den nationale bevægelse, forsikrer Krzysztof, som kalder sin nationalisme for katolsk. Men:

»For et par år siden var vores slogan "Po-

len for polakker". Det er vores måde at forstå patriotisme på.«

Han tilføjer:

»Vi er ikke imod minoriteter, men imod masseindvandringen og flygtningekrisen.«

Krzysztof Bosac er helt med på, at marchen vækker opsigt, også uden for Polens grænser:

»For politisk korrekte liberale vil uafhængighedsmarchen forblive kontroversiel. Det er helt naturligt. Hvis du kritiserer LGBT-agendaen, er imod abort og muslimsk indvandring osv., så vil du blive kritiseret. Vi har vænnet os til det.«

Forsøg på aflysning

Spørgsmålet, de har stillet sig i hovedstaden lige siden sidste march, er: Hvordan vil det gå i 2018?

Onsdag i denne uge valgte Warszawas borgmester, den liberale Hanna Gronkiewicz-Waltz, at forbyde marchen. Hun begrundede indgrebet med sikkerhedsmæssige hensyn og frygt for, at der atter vil være racistiske og hadefulde budskaber undervejs.

»Warszawa har allerede lidt nok pga. aggressiv nationalisme. 100-årsdagen for Polens uafhængighed burde ikke bære præg af det.«

”

Vi er ikke imod minoriteter, men imod masseindvandring og flygtningekrisen.

Krzysztof Bosac, polsk politiker

Men dermed var sagen på ingen måde afgjort. Til en start skyndte organisatorerne af marchen sig, herunder Den nationale bevægelse, at appellere. Desuden, lød det, havde de tænkt sig at demonstrere alligevel.

Derudover meldte også den polske regering sig på banen. Den styres af det nationalkonservative parti Lov og Retfærdighed og meddelte, at den selv ville stå for marchen.

Regeringen har i lang tid haft svært ved at finde ud af, hvordan den på den ene side kunne støtte marchen uden på den anden side at bakke op om højreradikale bevægelser. I de seneste uger har der også været forhandlinger mellem regeringen og organisatorerne om at forbyde racistiske bannere undervejs. De endte med at løbe ud i sandet.

Med forbuddet bød sig en kærkommen lejlighed til at tage ejerskab over demonstrationen uden at være for tæt på højreekstrem grupper.

Det har dog ikke dæmpet bekymringerne for søndagens begivenheder hos den polske ekspert i højrefløjen Rafal Pankowski:

»På den ene side kan det fortolkes sådan, at regeringen overtager marchen fra nationalisterne. På den anden side vil det stort set være de samme mennesker, der møder op,« forklarer han og påpeger, at det er problematisk, at der i det hele taget har været et tæt samspil mellem regeringen og organisatorerne op til marchen:

»De forhandlede om muligheden for et samarbejde. Der er en hemmelig forståelse mellem den politiske maintream og det ekstreme højre her.«

Forvirringen om organisationen betyder også, at der søndag er en reel risiko for kaos, vurderer Pankowski. Han peger også på, at

polisk politi har sagt fra i forbindelse med marchen. De har ikke ret til at strejke, men omtrent 20 pct. af betjentene over hele landet har meldt sig syge. Det har også med andre forhold at gøre, men det betyder, at ordensmagten ikke ville kunne garantere sikkerheden under marchen. Derfor har forsvarsministeren overtaget ansvaret herfor, så militæret kommer på gaden.

Usikkerheden har fået den amerikanske ambassade i hovedstaden til at råde sine statsborgere til at undgå ruten.

Ambassade fraråder ruten

Uafhængighedsmarchen har været en af platformene for den kulturelle og politiske krig, som hærger i Polen i disse år, skriver det engelsksprogede nyhedsmedie Notes from Poland.

Før 2015, hvor Polen fik sin nuværende regering, var marchen langt mindre og et udtryk for vrede rettet imod landets kulturelt og økonomisk liberale regering. Dengang var deltagerne primært nationalister, fodboldhooligans og andre værdikonservative. Det endte ofte med vold, blandt andet i form af sammenstød med antifascister.

Siden 2015, hvor det nationalkonservative parti Lov og Retfærdighed kom til magten, er marchen blevet meget større, og der er endda familier med børn, der deltager.

Men det betyder ikke, at marchen er blevet mere banal. Tværtimod er det tegn på, at dens budskab er nået ud i dele af den almenbefolkning, mener Rafal Pankowski:

»Selv om ikke alle deltagere er enige i ideologien, er de enige i elementer af marchens budskaber. Det her er et af de problemer, vi står over for i Polen, der er en social accept af den nationalistiske ideologi.«

POLENS UAFHÆNGIGHED

Polen genopstod som stat i november 1918 oven på 123 år, hvor landet havde været del af Rusland, Tyskland og Østrig-Ungarn.

Landets uafhængighed blev bekræftet af Versaillestraktaten i 1919. Her blev Tyskland pålagt at afstå flere områder til Polen, mens andre dele af landet kom tilbage via folkeafstemninger.

Selv om selvstændigheden kom i flere etaper, fejrer polakkerne den 11. november, fordi det var her, feltmarskal Józef Piłsudski tog kontrollen over sit land.

Marchen i Warszawa er organiseret af grupper på den yderste højrefløj og tiltrækker især unge mænd fra andre østeuropæiske lande.

FOTO: CZAREK SOKOLOWSKI/AP